

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-06-17

Närvarande: F.d. justitieråden Leif Thorsson och Lennart Hamberg samt justitierådet Anita Saldén Enérus.

Vissa frågor på elskatteområdet

Enligt en lagrådsremiss den 9 juni 2016 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
2. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
3. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
4. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Ulf Olovsson och ämnesrådet Thomas Sundqvist.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslagen till ändring i lagen om skatt på energi

I lagrådsremissen lämnas två förslag avseende lagen (1994:1776) om skatt på energi. Enligt det första förslaget ska vissa bestämmelser om energiskatten på elektrisk kraft ändras med ikraftträdande (i huvudsak) den 1 januari 2017. Enligt det andra förslaget ska delvis

samma bestämmelser ändras med ikraftträdande den 1 januari 2018. I det senare fallet anges som ”nuvarande lydelse” av bestämmelserna den utformning av dessa som föreslås i det första lagförslaget.

Redan det första förslaget avser delvis ändringar av bestämmelser i lagen om skatt på energi som ännu inte har trätt i kraft. Sedan december 2015 har följande ändringar i lagen publicerats:

SFS 2015:747, ikraftträdande 1 januari 2016

SFS 2015:749, ikraftträdande 1 juli 2016

SFS 2015:750, ikraftträdande 1 januari 2018

SFS 2015:846, ikraftträdande 1 januari 2016

SFS 2016:266, ikraftträdande 1 maj 2016

SFS 2016:505, ikraftträdande 1 juli 2016

I en lagrådsremiss beslutad den 2 juni 2016 föreslås ytterligare ändringar som ska träda i kraft 1 januari 2017, samt ändringar i SFS 2016:505 med samma ikraftträdandetidpunkt som enligt den författningen.

De nu lämnade två ändringsförslagen har således föregåtts av åtta tidigare förslag om ändringar i lagen, alla avseende perioden 1 januari 2016–1 januari 2018. Vissa av förslagen har varit inriktade mot bränsleskatteområdet, andra mot skatten på elektrisk kraft. I väsentliga delar avhandlas dock närliggande frågor, t.ex. avseende förhållandet till EU:s statsstödsregler.

Det är svårt att få någon överblick över hur lagstiftningen hänger ihop. Lagen om skatt på energi tillkom 1994 och har sedan dess ändrats ett otal gånger. Nu lämnar den i redaktionellt hänseende mycket övrigt att önska. De förslag som lämnas i denna lagrådsremiss är exempel på ändringar som ytterligare försvårar överblick-

barheten. Exempelvis införs återbetalningsregler som avser fyra olika brukarkategorier, där en rad bestämmelser för varje kategori regleras separat trots att reglerna i stora delar är identiska.

Enligt vad som framkommit vid föredragningen förbereds nu ytterligare ändringar av bestämmelserna. Enligt Lagrådets mening är det inte lämpligt att ytterligare punktjusteringar görs utan att lagen i sin helhet ses över.

Förslaget 1 till lag om ändring i lagen om skatt på energi

11 kap. 3 och 9 §§

Energiskattesatserna på elektrisk kraft framgår i dag av 11 kap. 3 §. Skatt tas ut med 0,5 öre per kilowattimme för elektrisk kraft som förbrukas i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet och i yrkesmässig växthusodling och som förbrukas av vissa fartyg i hamn. Energiskatten på elektrisk kraft som förbrukas i vissa kommuner i norra delar av Sverige utgår med 18,5 öre per kilowattimme. För elektrisk kraft som förbrukas i övriga fall är skattesatsen 28,0 öre per kilowattimme.

I lagrådsremissen föreslås att skatt i fortsättningen ska tas ut med en enda skattesats som efter omräkning uppgår till 29,5 öre per förbrukad kilowattimme (3 §). De stöd som ges i dag i form av lägre skatteuttag vid förbrukning av elektrisk kraft för vissa särskilda ändamål ska kvarstå i princip oförändrade. De lägre effektiva skattenivåerna fås enligt 9 § 8–10 genom att den skattskyldige får göra ett avdrag i deklarationen från den skatt som ska betalas med tillämpning av den generella skattesatsen i 3 §. Avdraget utgör skillnaden mellan den generella skattesatsen och den lägre effektiva skattesatsen som anges i 9 § första stycket 8–10 och andra stycket.

Förbrukare som inte är skattskyldiga får i stället ansöka om återbetalning av skillnaden mellan den generella skattesatsen och den effektiva skattesatsen.

I remissen anges att genom ändringarna säkerställs genomförande av EU-rättens regler om offentliggörande och information om företag som ges statligt stöd på en webbplats samt begränsningar i att inte ge statligt stöd till företag i svårigheter. Genom förslagen etableras det direkta kontakt mellan stödgivande myndighet och stödmottagare.

Den föreslagna lagstiftningen medför att bestämmelserna om vilken skatt som ska betalas blir komplicerade och svårtillgängliga. Liknande regler finns visserligen i lagen när det gäller bränslebeskattningen (7 och 9 kap.). Bränslebeskattningen är dock vida mer komplex än beskattningen av elektrisk kraft. Svårtillgängliga regler som är nödvändiga i ett komplext system bör undvikas i ett enklare sammanhang. Lagrådet kan inte med stöd av det lämnade underlaget bedöma om den föreslagna tekniken med angivande av en enhetlig skattesats kombinerat med olika avdragsnivåer är nödvändig för att säkerställa att EU:s statsstödsregler upprätthålls. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör övervägandena i denna del närmare redovisas.

Förslaget 3 till lag om ändring i lagen om skatt på energi

11 kap. 5 §

I första stycket punkten 3 föreslås att det nuvarande uttrycket "säljer eller förbrukar" elektrisk kraft ska ersättas av "använder" elektrisk kraft, och enligt författningskommentaren anges att termen "innefattar såväl försäljning som förbrukning". Detta framgår emellertid inte

alldeles klart av den normala betydelsen av "använder" och Lagrådet föreslår att texten får lyda "överför eller använder elektrisk kraft".

11 kap. 7 §

I första stycket punkten 2 föreslås att uttrycket "levereras till en köpare eller tas i anspråk" ersätts med "används". På motsvarande sätt och av samma skäl som anförts beträffande 5 § föreslår Lagrådet att texten får lyda "överförs [till någon annan] eller tas i anspråk".

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.